

PF 1986

Děkujeme našim občanům, společenským organizacím Národní fronty, závodům, provozům a všem, kteří svou svědomitou prací přispěli ke zdárnému splnění volebního programu našeho města.

Přičiňme se o to, aby se nám v roce 1986 dařila společná práce, ve prospěch naší socialistické vlasti. K tomu Vám všem přejeme dobré zdraví, úspěchy a spokojenost v práci, štěstí, pohodu a radost v osobním životě.

Branná výchova obyvatelstva v roce 1985

I v letošním roce rozvíjí komise JSBVO bohatou činnost, zaměřenou hlavně na upevňování branné připravenosti mládeže a obyvatelstva Smiřic. Komisi v její činnosti pomáhají místní závody, školy i společenské organizace (především Svazarm a ČČK). Proto je činnost komise hodnocena velmi dobře.

V oblasti přípravy obyvatelstva k civilní obraně (POCO) byly v roce 1985 uskutečněny dvě přednášky: 21. ledna – vojensko-politické téma a 25. března – odborné téma. Vzhledem k předchozí dobré propagaci bylo dosaženo 86,3 % a 92,1 % účasti obyvatelstva.

Komise zabezpečuje přípravu branců ze Smiřic a spádových obcí a pomáhá rovněž ZŠ Smiřice při organizování branných akcí. Například v rámci branných cvičení si žáci školy mohou procvičit střelbu ze vzduchovky na střelnici Svazarmu a nejlepší jsou odměněni hodnotnými cenami.

V oblasti politické a ideově výchovné činnosti jsou uskutečňovány relace v městském rozhlasu (např. ke školení POCO a 40. výročí osvobození), k významným výročím se pořádají též výstavy s brannou tematikou v prostorách MěstNV a v budově základní školy.

Z dalších akcí, organizovaných v letošním roce, namátkou vybíráme akce prováděné ve spolupráci se Svazarmem:

Květen:	Pohár osvobození
Červen:	Pohár města Smiřic
Září:	Velká cena a Cena ČSAO
Říjen:	Den otevřených dveří na střelnici

Komise děkuje všem, kteří se podíleli na úspěšném průběhu uskutečněných akcí.

Komise JSBVO

Východočeské konzervárny a lihovary závod Smiřice

Východočeské konzervárny a lihovary, koncernový podnik, závod 13 Smiřice změnil za poslední rok svoji podobu k nepoznání. Rozsáhlou investiční výstavbou se zde na místě bývalého lihovaru dokončuje moderní závod na výrobu pektinu.

Nově budovaný závod je jediný svého druhu v československé republice a svou produkcí nahrazuje dovoz pektinu z kapitalistických států pro náš potravinářský průmysl v hodnotě několika desítek milionů devizových korun ročně.

Co to vlastně pektin je? Je to důležitá surovina pro konzervářský a cukrovinkářský průmysl. V poslední době byly objeveny jeho léčivé účinky při poruchách metabolismu žlučových kyselin. Pektin se vyrábí z jablečných výlisků, což je odpad, který vzniká při lisování ovoce.

Výroba pektinu je základní výrobní program závodu. Nelze však zapomenout na tradiční výrobky: nealkoholické nápoje a ocet. I zde, v souladu s 8. zasedáním ÚV KSČ, dochází k rozsáhlé rekonstrukci. V souvislosti s montáží výkonné linky na stáčení octa je plánováno zvýšení kapacity stáčení ze stávajících 25.000 hl ročně na 40.000 hl octa za rok.

Přes značné technické a technologické obtíže, vyplývající ze zkušebního charakteru výroby pektinu, se podařilo zabezpečit výrobu a tím splnění plánu v roce 1984.

Závod splnil:	výrobu zboží	na 100 %
	odbyt v MC	na 100,5 %
	U V V	na 120,9 %
	zisk	na 103 %

Plán 1. čtvrtletí 1985 byl vysoce překročen ve všech ukazatelích, čímž si závod vytváří dobré předpoklady pro splnění plánu roku 1985 a tím celého 7. pětiletého plánu.

V realizaci uvádění nových zařízení do provozu výrazně pomáhá zlepšovatelské hnutí v závodě. V minulém roce bylo podáno 23 zlepšovacích návrhů s celkovým přínosem 288.000 Kčs.

Základním předpokladem pro úspěšné zvládnutí náročných úkolů ve výrobě je stabilizovaný pracovní kolektiv.

V minulém roce nastoupilo do závodu více než 40 (vesměs mladých) pracovníků. Ke stabilizaci pracovních kádří přispěla výstavba 32 bytových jednotek, které byly v minulém roce předány zaměstnancům do užívání.

V 8. pětiletce je plánována výstavba dalších 30 bytových jednotek. Pracovní podmínky v závodě se oproti minulým létům výrazně zlepšily. Letos byla pracujícím předána do užívání nová závodní jídelna, kantina, sociální zařízení a šatny. Dá se říci, že ti, kteří jsou ochotni odevzdat poctivou práci, najdou v závodě velmi dobré pracovní prostředí.

Důležitou úlohu při zajišťování plnění hospodářského plánu a při ovlivňování růstu iniciativy pracujících sehrává ZO KSČ. Masově politickou práci na závodě provádí jedenáctičlenný agitační kolektiv. Ten také zabezpečuje účast v socialistické škole práce, má kontrolu nad soutěží „Rudý karafiát“, kontroluje a vyhodnocuje nástěnky na pracovištích a propagační skřínky.

V závodě se rozvíjí hnutí BSP. Ke stávajícím dvěma kolektivům přibylo dalších pět, soutěžících o čestný titul BSP.

Koncem roku 1985 má být závod dostavěn. V následujícím roce bude uvedena do provozu čistírna odpadních vod, která zlepší životní prostředí ve Smiřicích.

Výroba pektinu má celospolečenský význam a smiřickým občanům dává příležitost pracovat v jednom z nejmodernějších potravinářských závodů.

Ing. Ptáčník, VČ. KOLI, závod Smiřice

Východočeské cukrovary závod Smiřice

V roce 1984 splnil závod rozhodující ukazatele takto:

Plán množství zpracované řepy	105,5 %
Kapacitní norma zpracování řepy	104,5 %
Zisk	108,2 %

Surový cukr byl vyroben ve výborné kvalitě

Za tyto výsledky byl závod v koncernové soutěži mezi všemi cukrovary v ČSR vyhodnocen na 2. místě.

98,4 % všech zaměstnanců je zapojeno v socialistické soutěži. Závod má 4 kolektivy BSP a Kolektiv Rudého karafiátu.

V péči o zaměstnance byl vybudován sociální trakt, ubytovna, jídelna a kantina.

V podnikové soutěži zlepšovatelů se závod umístil na 2. místě.

Byl vybudován nový extraktor, což příznivě ovlivnilo zvýšení výtěžnosti výroby cukru ze řepy.

Plnoprovozně byla vyzkoušena nová řepní ukládka, což omezilo ztráty cukru v uskladněné řepě.

Přemysl Stránský, vedoucí výroby

Dřevotvar Smiřice

Provozovna 1 Smiřice, základní závod VD Dřevotvar Hradec Králové, má 60 zaměstnanců, z toho 33 mužů a 27 žen.

Plnění hlavních úkolů hospodářského plánu v r. 1984 bylo následující:

- a) výroba 102,98 %
- b) výkon na 1 prac. 103,16 %
- c) dodávky pro vývoz 114,13 %

Hlavní ukazatele za 1. čtvrtletí 1985:

- a) výroba 100,69 %
- b) výkon na 1 prac. 105,04 %

90 % zaměstnanců je zapojeno v soutěži BSP, 40 členů obdrželo bronzové odznaky, 24 členů stříbrné odznaky.

Bylo uskutečněno 32 odběrů krve, 5 členů obdrželo bronzovou Janského plaketu.

V akci „Z“ bylo odpracováno celkem 925 hodin.

Soudružka Holečková, jako vzorná funkcionářka, obdržela Čestné uznání KSVD“.

Vedení Dřevotvaru

ZO SSM Holohlavy

Základní organizace SSM Holohlavy vznikla v roce 1971. Z počátku měla jen 12 členů, ale již v té době o sobě dávali svazáci vědět. Svědčí o tom řada čestných uznání OV SSM a ONV za aktivní činnost.

Před několika lety jakoby svazácká organizace přešlapovala na místě. Po sestavení nového výboru došlo v minulém a letošním roce ke zlepšení práce po stránce kulturní, sportovní i politicko výchovné. Svazáci společně využívají volný čas k různým sportovním i kulturním akcím. Zapojili se i do štafety „Paměť“ a za účast v první etapě obdrželi čestné uznání.

V oblasti sportovní se organizace zúčastnila „Týdne mládeže Hradecka“ v odbíjené a nohejbale, turnaje malé kopané v Černožicích, dále svazáci sehráli přátelský zápas v kopané ve Slatině. V rámci vnitrosvazového života odehráli mezi sebou řadu utkání v odbíjené, nohejbale a tenise.

V kulturní oblasti uspořádali besedu Poznatky z cest po SSSR, o práci techniků a dělníků n. p. Tesla Pardubice v Sovětském svazu. Dále svazáci uspořádali „Besedu nad kronikou“ a zúčastnili se klubových večerů „Na pomoc přírodě“ a „Rychlá kola“. Na počest májových oslav uspořádali „Májový věneček“. Dále se uskutečnil zájezd na Moravu, s návštěvou významných míst odboje za druhé světové války.

Velkou pozornost zaměřili svazáci na práci s dětmi. Obnovila se činnost pionýrského oddílu A. Zápotockého, z řad svazáků byli získáni tři pionýrstí vedoucí. Pro děti a mládež uspořádali „Běh mládeže“ na Chloumku. Dvakrát týdně zajišťují cvičení žáků ve Smiřicích. Ve spolupráci s ČSŽ připravili k MDD různé míčové hry, jízdu zručnosti na kole a v zimním období Mikulášskou nadílku.

Také v brigádnické činnosti se mají čím pochlubit. Při ochraně životního prostředí odpracovali 125 brigádnických hodin. Výstavba sportovního hřiště, která byla zařazena do neinvestičních akcí „Z“, byla velkou zkouškou svazácké organizace. Během dvou let se zde odpracovalo 2.115 brigádnických hodin a jen v roce 1984 dosáhla hodnota díla 36.000 Kčs. V této zkoušce obstáli svazáci na výbornou.

Výbor organizace se pravidelně zabývá problémy a řeší je za pomoci široké členské základny, neboť v současné době má organizace 32 členů.

Ani v tomto roce nechtějí svazáci zůstat stranou. Motivací v další činnosti bylo 40. výročí osvobození, příprava na ČSS 1985 a v neposlední řadě 12. světový festival studentstva a mládeže v Moskvě. K těmto výročím svazáci uspořádali různé kulturní a sportovní akce. Ani to však není jediné slovo. Na fond SFMS odeslala organizace 900 Kčs jako výtěžek z brigádnické činnosti.

O tom, že svoji práci mají rádi a vztah k městu berou vážně, svědčí i uzavřené závazky. V neinvestiční části akce „Z“ odpracují pro město 500 brigádnických hodin a na počest Roku mládeže a 12. SFMS vybudují novou klubovnu vlastními silami v nákladech 66.000 Kčs.

Jiří Juriček, předseda ZO SSM Holohlavy

Školní jídelna

Ve školní jídelně se v současné době stravuje 700 strávníků včetně 39 dospělých. Za měsíc se připraví až 12.000 obědů. V jídelníčku je dle sezónních možností obsažen dostatek čerstvé zeleniny a ovoce. Je sestavován na týden dopředu, především s ohledem na dodávky masa, provozní možnosti při přípravě a časové při výdeji jídel.

Dodržování termínu pro placení stravného se zlepšilo. Přesto je třeba znovu upozornit rodiče (především žáků nižších ročníků) na to, že složenky je nutno zaplatit a odevzdat do konce předcházejícího měsíce.

Obědy se dle směrnice odhlašují zásadně den předem. S přihlédnutím k místním podmínkám mohou rodiče dojíždějících žáků odhlásit oběd z důvodu nemoci ještě týž den do 7,30 hod., rodiče žáků ze Smiřic do 7 h., a to jen ve výjimečných případech, kdy nemohou pro nemocné dítě oběd vyzvednout. Později nebudou odhlášky přijímány.

Ve školní jídelně byly provedeny určité úpravy týkající se zařízení. Bylo instalováno klimatizační zařízení, které však zcela nefunguje, oprava je objednána. Kotelna byla vybavena novým kotlem ústředního topení. Nevyřešeným problémem zůstává podlaha v jídelně. Neměla by být kluzká a měla by se dát snadno mýt. Taková krytina podle slov odborníků neexistuje, ale bude třeba hledat další možnosti, aby nemohlo dojít k úrazu dětí. Krytina, která byla položena do šatny na zkoušku, nevyhovuje, protože její údržba je obtížná.

Jistě výhodná by byla i modernizace prostoru stolování s vyzvednutím jídla.

Hana Marelová, vedoucí škol. jídelny

Oprava kotlů na ZŠ Smiřice

V důsledku mimořádně velkých mrazů v lednu a únoru letošního roku nastala také mimořádná situace na základní škole ve Smiřicích. Nový učebnový pavilon nebyl ještě dostavěn, ale instalace vody a topení byla již provedena a celý systém napuštěn. Zateplení tak velké budovy a rozestavěného spojovacího objektu bylo značným problémem. Zateplovalo se folií z PE a polystyrénovými deskami, stavba však byla čerstvá, vše se nepodařilo dokonale utěsnit, takže tepelné ztráty byly značné. Z těchto důvodů se muselo topit naplno ve všech třech kotlích, které jsou ve školní kotelně instalovány. Během ledna prasklo celkem 7 článků, postupně měl poruchu každý kotel. Opravu zajistil vždy ERAM Hradec Králové. V únoru však došlo k havárii dvou kotlů v takovém rozsahu, že ERAM odmítl opravu s tím, že je třeba vyměnit oba kotle za nové, protože oprava už není možná. Se značným úsilím se dařilo škole a novou budovu pouze temperovat a do tělocvičny se teplo nepouštělo. Cvičilo se při 6 °C. Dne 5. 3. 1985 zjistil školník s. Jasinek poruchu roštu u třetího kotle. Eram odmítl provést okamžitou opravu z kapacitních důvodů. Hrozilo zamrznutí celého systému, přerušení prací na dostavbě, což by ohrozilo termín dokončení a předání do provozu, v neposlední řadě přerušení výuky na ZŠ. MěNV operativně zajistil opravu svými stálými pracovníky. Při klasickém způsobu opravy, s vymontováním celého roštu třináctičlánekového kotle VSB 4, by oprava trvala asi 2 dny. Soudruh Luděk Federsel, za pomoci s. Hencla a Šťastného, provedl tuto opravu s vyjmutím pouze prvního článku roštu a za velice obtížných podmínek opravil vadný rošt přímo uvnitř kotle.

Díky obětavé práci s. Federsela a jeho spolupracovníků ještě týž den v 17 hodin bylo možno zahájit topení.

Václav Klimeš, vedoucí HS odboru MěstNV Smiřice

Čs. svaz rybářů

V uplynulém roce 1984 oslavila naše organizace Čs. rybářského svazu ve Smiřicích 50. výročí svého trvání. Byla založena v roce 1934 s názvem „Rybářský spolek pro Smiřice a okolí“ a tvořilo ji tehdy pouze 14 členů. Rok 1984 byl tedy pro všechny naše členy rokem ne zcela obyčejným. Za padesát let trvání prošla naše organizace celou řadou organizačních změn. V současné době máme více než dvě stě dospělých členů a čtyři kroužky mládeže s počtem sedmdesáti žáků. Hospodaříme na celkové rozloze 24 ha vodní plochy. Z toho sportovní voda, na které provádíme u naší organizace sportovní rybolov, činí 20 ha. V rámci celokrajského hospodaření však naši členové mohou sportovně lovit po celém Východočeském kraji. Dosažené úlovky svědčí o sportovní vyspělosti a umu našich členů.

V roce 1984 jsme ulovili celkem 3.188 ks ryb, představující váhu 4.384 kg. Z tohoto množství bylo nejvíce kaprů, a to 1.987 ks a váže 3.656 kg. Kapitální úlovky dosažené v loňském roce představovaly u kapra váhu 15 kg. Rovněž tak se nám podařilo splnit zarybňovací plán stanovený FMZV pro náš revír na 100 %.

Mimo sportovní rybolov se však zapojujeme také do celospolečenského života našeho města. Pracujeme brigádně na investičních i neinvestičních akcích „Z“ a dále na akcích, které mají vztah k životnímu prostředí města a okolí. Celkem jsme odpracovali 3.565 brigádnických hodin. Z tohoto počtu na akcích „Z“ celkem 1.910 hodin. Pomáhali jsme ve spolupráci s MěNV na výstavbě školy vždy, když to průběh stavby vyžadoval, a to bez ohledu na naše úkoly. Rovněž tak jsme pracovali na výstavbě našeho skladu, který bude součástí klubového areálu. Tento bychom chtěli v letošním roce plně dokončit.

Ve spolupráci s Mysliveckým sdružením ve Smiřicích jsme vysadili 1.500 ks stromků a keřů.

Naši mladí rybáři v rámci sběru léčivých rostlin a druhotných surovin odevzdali (ve spolupráci se ZŠ) našemu národnímu hospodářství 40 kg léčivých rostlin, 2.550 kg papíru a 150 kg textilu.

V rámci pomoci našemu zemědělství jsme odpracovali 195 brigádnických hodin a odevzdali 20 q sena.

Domníváme se, že za uvedené výsledky se nemusíme v žádném případě stydět a že 50. výročí našeho trvání jsme podložili i poctivou prací.

Kromě toho se staráme i o výchovu naší mladé rybářské generace, a to ve Smiřicích i v Černilově. Kroužky pracují podle svých plánů práce a učíme zde mladé rybáře nejen sportovnímu rybolovu, ale i lásce k přírodě a ochraně životního prostředí.

A zde bychom se chtěli závěrem obrátit na všechny naše spoluobčany – pomozte nám i vy chránit čistotu našich vodních toků a životního prostředí.

Vždyť znečišťovatelů je již více než dost, nerozšiřujme tedy ještě dále jejich řady!

Jiří Heřman, předseda ČRS

Panství Smiřice a jeho poddaní v polovině 17. století

Panství Smiřice – na počátku 15. století ještě malé a bezvýznamné rytířské zboží – se během konce století, po řadě koupí, dědických zisků a jiných transakcí, utěšeně rozrostlo.

Když v červnu 1498 Mikuláš mladší Trčka z Lípy a Lichtenburka kupoval panství od dědiček Valečovských, zahrnovalo celkem 17 obcí: Smiřice, Holohlavy, Semonice, Čibuz, Skalice, Hubiles, Újezdec, Bukovina, Vlkov, Lužany, Světice, Mezilečí, Maršov, Černožice, Čáslavky, Smiřičky a Brzice.

Rodovým majetkem Trčkovým zůstaly Smiřice přes 130 let. Za tu dobu se panství dále zvětšovalo a zaokrouhlovalo, takže k Trčkovu majetku patřily dále: Rtyň, Rodov, Sendražice, Čistěves, Popovice, Lejšovka, Smržov, Lípa.

Řada sousedních drobných rytířských statků byla zakoupena na počátku 17. století manželkou Rudolfa Trčky, Marií Magdalenou rozenou z Lobkovic. Dědicem celého panství byl Adam Erdmann Trčka z Lípy, císařský důstojník, který spojil svůj osud s kariérou Valdštejnovou a spolu s ním také ztratil v roce 1634 v Chebu svůj život.

Smiřický majetek byl po smrti jeho otce konfiskován a 12. dubna 1636 darován císařem Ferdinandem III. hraběti Matyáši Gallasovi spolu se třemi vesnicemi z bývalého majetku Hradce Králové.

Když Gallas roku 1647 zemřel, stali se majiteli zboží dva nedospělí synové. Za ně převzala správu Gallasovského majetku jejich matka, rozená z Ladronu.

Oba bratři se roku 1661 rozdělili o dědictví a tím také rozdělili i smiřické panství na dva samostatné celky Smiřice a Hořiněves, jejichž oddělená existence skončila v roce 1780, kdy byly koupí znovu spojeny jako císařský majetek.

Řada písemností je uložena ve Frýdlantě a na Opočně. Zlomky úřední korespondence jsou uchovány v archivu Národního muzea v Praze.

Komplex smiřického panství tvořilo v polovině 17. století 53 obcí a osad. K nim patřilo 924 poddanských usedlostí, od nejchudších chalup na obecní půdě až po několikátánové selské statky.

Z poddanských vesnic byl v této době největší Černilov se 62 usazenými hospodáři a po něm Ples, z jehož bohatství byla později postavena pevnost Josefov s 55 usedlostmi. Po nich následovaly: Jásenná – 48, Brzice a Běluní – 41, Librantice s Libníkovici – 35, Smiřice – 32, Mezilesí – 32, Holohlavy – 31, Vlkov – 30 a dále.

Vesnice na smiřickém panství se však lišily nejen počtem domů, ale i velikostí rustikálních pozemků, které také určovaly majetkové a třídní složení vesnice. Největší vesnice na panství – Černilov – měla i nejvíce rustikálních polí: 48.

Mezi chudé obce s bezzemky, chalupníky a výjimečně i malorolníky patřily: Smiřičky, Neznášov, Hořiněves, Rodov a Proruby.

Pravidelný byl i roční úrok naturální, projevující se téměř ve všech vsích odváděním určitého počtu slepic i vajec.

K těmto poddanským závazkům přistupují i nové povinnosti neuváděné před Bílou horou. Poddaní jsou povinni prodávat určité množství obilí pro panské sýpky a pivovar za pevně stanovenou cenu, která je značně nižší než současná tržní cena obilí, takže rozdíl obou cen si může vrchnost ponechat jako další bezpracný příjem.

Z toho všeho nevysvítá pravý obraz utlačování poddaných vrchností. Poddaní byli povinni odbýt všechnu potřebnou práci na panském a teprve potom se mohli věnovat vlastním pozemkům. Při růstu panského hospodářství přibýlo i dalších poddanských povinností.

Doklad o této praxi na smiřickém panství podává kupní odhad všech jeho příjmů, kdy bylo panství postupováno císařem hraběti Gallasovi. Poslední položkou tohoto odhadu je ocenění práce nevolníků jako štvaní, honba zvěře při panských lovech, a dále orání, vláčení a jiné roboty. Tím si také vysvětlíme vzbouření poddaných proti vrchnosti na Smiřicku v roce 1628.

I tento způsob vrchnosti nevyhovoval a proto r. 1715 vydává hrabě Paar pro panství nový robotní řád, o němž víme, že požadoval od poddaných nesrovnatelně víc než činila dosavadní praxe.

Proti žádosti obcí o ponechání starého robotního systému vyhrožuje vrchnost represáliemi, vězením, deportací a zostřováním požadavků.

Stížnost sedláků přilévá jen oleje do ohně. Stupňovaný útlak připravuje půdu k výbuchu, který se na smiřickém panství projevil hned v začátcích revolučního hnutí venkovských nevolníků v roce 1775.

Podle příspěvku Dr. Aleše Chalupy z publikace Hradecký kraj upravil

Josef Liška, ředitel ZŠ

Vzhledem k integraci obcí byl Rodov připojen k MěNV Smiřice. Čtenáře seznamujeme s historií obce podle záznamů místního kronikáře, kterou zpracoval v r. 1960 tehdejší ředitel školy s. Jaroslav Novotný.

RODOV

Obec vznikla v prastarých dobách. Jsou zde bohatá naleziště starých žárových hrobů, popelnicová pole z části zničená orbou, ale někde ještě nedotknutá pod povrchem asi 60–70 cm. Bylo nalezeno mnoho kamenných mlatů, většinou již rozbitých, pazourkové úlomky, kameny starých ručních mlýnů na drcení obilí. Všechno to nezůstalo dochováno s přesným popisem míst nálezů,

v bývalé hospodě, do posledních chvil zrušení stával prastarý dubový stůl, širokých rozměrů. Říkávalo se mu „konšelský“. U něho se v šenkovně konaly porady konšelů s rychtářem. Každý rok dostávala hospoda od panství smiřického zdarma „borovici na louč“. Při slabém světle louče šel tvrdý čas chudoby obce v nevolnictví, kdy dráb z panství byl velkým pánem.

Polí bylo málo. Roviny a úrodné lány panského měly obklíčenou celou ves. Stráně kolem Hrdláků, studená pole na Čeňkovské, písčité výspy u lesa, to byly skývy z bohatého pecnu panského. I z této chudoby však vyrůstaly houževnatou prací rody a generace, které přečkaly vpády vojsk, války, ránu morovou i „fendáky“, vymáhající dlužné daně.

Na začátku 20. století triumfovaly souchotě v řadách mladých lidí, kteří neznali ani nevěřili zhoubnému přenosu nemoci. V jedné posteli spal vyhublý tuberák s ještě nezachváceným sourozencem, jedli jednou lžící, a tak jen zázrakem přežívalo málo mladých údobí 15–25 let svého života. Lékařů bylo málo a volání bývali obyčejně, když už byla všechna pomoc marná.

Z údobí života roboty jsou zaznamenány všechny vymáhané dávky, splatné na svátek sv. Jakuba a sv. Havla, ale odezva celé tvrdosti na život robotníků, vliv na neradostné dětství početného klubka sourozenců, když v rodině nebylo vzácností 8 až 12 dětí. Rok 1918 byl rokem skončení 1. světové války, rozpadem Rakousko-Uherského mocnářství, pádem monarchie císařského panovnického rodu Habsburků a zrodem svobodného státu – první Československé republiky.

(Pokračování příště)